

Dziedzina: sztuki

Dyscyplina: sztuki muzyczne

Akademia Sztuki w Szczecinie

Recenzja

dorobku artystycznego, naukowego i dydaktycznego oraz dzieła artystycznego wskazanego jako szczególne osiągnięcie w postępowaniu o nadanie

Panu dr. Tomaszowi Szymusiowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie: sztuki, dyscyplinie: sztuki muzyczne

Zlecniodawca recenzji

Rada Dyscypliny Naukowej Sztuki Muzyczne Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity: Dz.U.2023.742 ze zm.) oraz par. 14 ust.2 pkt.2 Statutu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie; Uchwała nr 2 na posiedzeniu z dnia 28.10.2024r., podpisana przez Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Sztuki Muzyczne, dr hab. Adama Mieczkowskiego, prof. UWM.

Podstawowe dane o kandydacie

Pan dr Tomasz Szymuś w 1998 roku ukończył studia w Akademii im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie kompozycji i aranżacji prof. Zbigniewa Kalemby. Od 2012 roku jest pracownikiem Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na Wydziale Sztuki w Instytucie Muzyki. Stopień doktora uzyskał w 2019 roku na podstawie rozprawy doktorskiej poprzedzonej koncertem: *„Orkiestra rozrywkowa – zagadnienia wykonawcze i interpretacyjne na podstawie wybranych kompozycji oraz autorskich aranżacji”*. Promotorem w przewodzie doktorskim była dr hab. Katarzyna Bojaruniec. Od tego też roku habilitant pracuje na stanowisku adiunkta w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Dorobek artystyczny

Równoległe z działalnością aranżerską, następnie też kompozytorską, Pan dr Tomasz Szymuś realizuje się jako dyrygent. Na początku było to prowadzenie zespołu bigbandowego podczas festiwalu muzycznych FAMA w Świnoujściu, w latach 1997 – 98, potem jako pianista orkiestrowy, a także drugi dyrygent, zatrudniony w Teatrze Muzycznym Roma, aż po założenie własnego zespołu w 2006 r. *Tomasz Szymuś Orkiestra*. Habilitant nieprzerwanie od 2006 roku dyryguje swoim zespołem podczas ogólnopolskich festiwalu piosenki w Sopocie czy Opolu. Wielokrotnie pełnił rolę

kierownika muzycznego i aranżera w trakcie innych wydarzeń i programów muzycznych realizowanych przez różne polskie stacje telewizyjne: TVP, Polsat, TVN a były to np.: Taniec z Gwiazdami, Mam talent, X-factor, Szansa na Sukces, Superstarcie, Voice of Poland, Jak oni śpiewają, Idol. Owocna współpraca z różnymi zespołami osób odpowiedzialnych za realizację wydarzeń muzycznych niosła za sobą kolejne zaproszenia i propozycje koncertowania Habilitanta wraz ze swoją orkiestrą w prestiżowych salach dla rozmaitych instytucji: Operze Narodowej i Teatrze Wielkim w Warszawie, Operze Nova w Bydgoszczy, Operze Bałtyckiej w Gdańsku, NFM we Wrocławiu, NOSPR-rze w Katowicach, a także w Lincoln Center w Nowym Yorku czy Act Main Hall w Hamamatsu w Japonii.

Jako najistotniejsze wydarzenia artystyczne po uzyskaniu stopnia doktora Tomasz Szymuś wymienia:

- współtworzenie widowiska muzycznego w osiemdziesiątą rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej (1.09.2019), gdzie wraz z orkiestrą symfoniczną, chórem i solistami odbyło się muzyczne przedstawienie: „Tak zaczynała się wojna” na placu przed Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Koncert ten był transmitowany do wszystkich krajów Europy, otrzymał I miejsce na międzynarodowym konkursie X Global Event Awards – Eventex 2020.

- napisanie muzyki do musicalu „Pora Jeziora” (libretto: Ałbena Grabowska; teksty: Daniel Wyszogrodzki). Spektakl ten wielokrotnie prezentowany na deskach Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej, dyrygowany przez ówczesnego dyrektora Piotra Sułkowskiego oraz Habilitanta. Projekt ten był na tyle udany, że profesor Piotr Sułkowski zaprosił Tomasza Szymusia do nowej realizacji i wraz z Ałbeną Grabowską i Danielem Wyszogrodzkim stworzyli musical „Kopernik”.

- kierownictwo muzyczne musicalu „Company” realizowane w Warszawskiej Operze Kameralnej, za które dr Tomasz Szymuś był nominowany w kategorii: dyrygent, w XVII Teatralnych Nagrodach Muzycznych im. Jana Kiepury; oraz kierownictwo muzyczne musicalu „Piękna i Bestia” w Teatrze Muzycznym w Poznaniu.

Współpraca Habilitanta z różnymi środowiskami artystycznymi, jak sam przytacza w autoreferacie:... *„dotyczy przede wszystkim dyrygowania własną orkiestrą Tomasz Szymuś Orkiestra”*¹...ale też:.. *„współpraca z artystami odbywa się na kilku płaszczyznach: dyrygenckiej, aranżacyjnej, kompozytorskiej i nagraniowej...”*²

Faktycznie dr Tomasz Szymuś jest zapraszany w charakterze dyrygenta wykonując własne aranżacje na różne składy instrumentalne, począwszy od zespołów kameralnych, poprzez orkiestry dęte, aż po składy symfoniczne. Wymienia przy tym wiele zespołów muzycznych działających na terenie całej Polski; m. in. Polską Orkiestrę

¹ Autoreferat, str.9

² Autoreferat str.10

Radiową, Sinfonię Iuventus, Capellę Bydgosciensis, Orkiestrę Opery Podlaskiej, Opery Nova w Bydgoszczy, Orkiestrę Filharmonii Pomorskiej, Jeleniogórskiej, Płockiej, Szczecińskiej, Gorzowskiej, Podkarpackiej, Reprezentacyjną Orkiestrę Wojska Polskiego w Warszawie.

Współpraca z artystami, głównie solistami, odbywa się zaś zależnie od obszaru stylistycznego, który reprezentują. W tym miejscu Habilitant wymienia szereg znanych wokalistów i wokalistek na co dzień wykonujących różne gatunki muzyczne - począwszy od muzyki klasycznej, muzyki musicalowej oraz jazzowej i rozrywkowej. Wieloletnie doświadczenie dr. Tomasza Szymusia zarówno w sferze dyrygenckiej jak i kompozytorskiej (aranżerskiej), pozwoliło na tak owocne i zróżnicowane podejście do często bardzo odmiennych stylów oraz technik twórczych i wykonawczych, udanie współpracując przy tym z ogromną rzeszą różnych artystów i zespołów muzycznych. Z niewiadomych względów Habilitant nie rozwija jednak wątku dotyczącego współpracy nagraniowej z artystami. Swój dorobek próbuje dookreślić jako: „*ponad 5000 napisanych aranżacji, w tym ponad 300 kompozycji*”.³

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzatorskie

Doktor Tomasz Szymuś w Instytucie Muzyki na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie prowadzi przedmioty: kompozycję i aranżację na studiach I i II stopnia, edytory nutowe na studiach I stopnia; jest także koordynatorem zespołów muzyki rozrywkowej na kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej. Habilitant uczestniczył w zespole tworzącym nowy kierunek: *Produkcja muzyczna i realizacja dźwięku* w tejże jednostce. Obecnie na tym kierunku prowadzi przedmioty: harmonię funkcyjną i kreację dźwiękową na studiach I stopnia. Jest promotorem dyplomów artystycznych, a jego studenci, jak podaje na stronie 11 Autoreferatu: zdobywają „*...nagrody oraz wyróżnienia przyznawane w uczelnianym konkursie Instytutu Muzyki podczas Estrady Studenckiej...*” Niestety nie jest podana chociażby przybliżona liczba promocji dyplomów artystycznych, ilość przyznanych nagród studentom, ani w jakim okresie zostały one nadane. W swojej pracy pedagogicznej dr Tomasz Szymuś zwraca uwagę na ćwiczenia praktyczne, które mają swoje odzwierciedlenie podczas akademickich koncertów, gdzie studenci kierunku Produkcja muzyczna i realizacja dźwięku, uczestniczą w technicznej stronie przygotowania koncertu poprzez zabezpieczenie warstwy akustycznej, nagłośnieniowej. Nadrzędnym celem Habilitanta, jak sam przytacza:... „*jest inspirowanie młodych ludzi i zaszczepienie w nich pasji do tworzenia i muzykowania w zespołach. Sięganie do klasyki i łączenie stylów muzycznych i brzmieniowych*”.⁴ Nieustanne samokształcenie jest również dla dr. Tomasza Szymusia istotnym aspektem. Realizacja wielu różnorodnych projektów, ciągłe koncertowanie na licznych scenach,

³ Autoreferat str. 9

⁴ Autoreferat str.11

często w trudnych warunkach akustycznych, z odmiennym repertuarem i współpraca z artystami prezentującymi niejednokrotnie różnorakie obszary stylistyczne, wymaga niezwykle intensywnej pracy, ale prowadzi też do nieustannego i wszechstronnego rozwoju Habilitanta. Z pewnością okres działalności artystycznej, dydaktycznej i organizatorskiej po uzyskaniu stopnia doktora był tym intensywnym czasem. Habilitant prócz kontaktu ze studentami Instytutu Muzyki na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie podaje także prowadzenie warsztatów z zespołów instrumentalnych oraz aranżacji w szkołach muzycznych I i II stopnia, jednak w Autoreferacie brakuje informacji dotyczących ilości, kiedy i w jakich szkołach takie warsztaty się odbyły. Do działalności popularyzatorskiej Habilitant zalicza również udział w seminarium na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy z referatem: „*Od pomysłu do koncertu*” (nieznana data ani tytuł seminarium) oraz udział w seminarium na UMFC „*Aranżer, kompozytor i dyrygent w jednym*” (nieznana data) a także autorstwo artykułu w miesięczniku HI – FI i Muzyka (nieznane szczegóły: tytuł, data wydania). Poza tym Habilitant był członkiem kapituły w XIV edycji Teatralnych Nagród Muzycznych im. Jana Kiepury a także jurorem w eliminacjach do programów muzycznych realizowanych przez różne stacje telewizyjne. Niestety opis aktywności Habilitanta w omawianym obszarze jest nieprecyzyjny. Jedynym usprawiedliwieniem może być fakt, że tak naprawdę, jak sam podaje:... „*Działalność w zakresie popularyzacji nauki i sztuki obejmuje przede wszystkim moja aktywność koncertowa*”...⁵

Ocena dzieła wskazanego przez Habilitanta jako szczególne osiągnięcie artystyczne

Pan doktor Tomasz Szymuś jako szczególne osiągnięcie artystyczne wskazał występ w charakterze dyrygenta musicalu „Kopernik” w Operze Krakowskiej w Krakowie. Jest on również kompozytorem tego dzieła, autorem libretta zaś Ałbena Grabowska, tekstów piosenek Daniel Wyszogrodzki, w reżyserii Jakuba Szydłowskiego.

Prawykonanie musicalu miało miejsce 20.05.2023 roku na dziedzińcu Wzgórza Katedralnego we Fromborku, dyrygentem był Piotr Sułkowski; natomiast otrzymane nagranie w formacie MP3 zostało zarejestrowane 05.10.2023 w Operze Krakowskiej w Krakowie, gdzie dyrygentem był Tomasz Szymuś. W przedstawieniu brali udział soliści, Orkiestra Opery Krakowskiej oraz Chór Opery Krakowskiej, przygotowany przez Janusza Wierzgacza.

Jest to dwuaktowy spektakl (140 min.) łączący elementy tradycyjnego teatru muzycznego z nowoczesnymi rozwiązaniami artystycznymi. Po bardzo dobrze przyjętej prapremierze w maju 2023 roku, nadszedł czas, aby przenieść widowisko na scenę Opery Krakowskiej. Już w październiku tego samego roku odbyły się pierwsze wykonania musicalu w krakowskiej operze. Każdy akt zawiera, prócz łączników i muzycznych fragmentów ilustracyjnych, po kilkanaście piosenek w różnych opracowaniach, będących odzwierciedleniem stanów emocjonalnych głównych

⁵ Autoreferat str.11

bohaterów przedstawienia. Ciekawym zestawieniem, szczególnie dla młodszego pokolenia odbiorców, może być łączenie różnych stylów muzyki począwszy od nawiązania do rozwiązań klasycznych, archaizacji, poprzez wykorzystanie charakteru amerykańskich musicali, współczesnej aranżacji piosenkowej, aż do muzyki dodekafonicznej. Niejednokrotnie więc, obok brzmienia orkiestry symfonicznej z chórem, pojawia się naraz piosenka gdzie wraz z brzmieniem fortepianu, w akompaniamencie dominuje muzyka z wykorzystaniem sekcji rytmicznej (instrumenty dęte, perkusja, gitara basowa) i nie czuć w tym wypadku żadnej dysharmonii. Liczne zmiany rytmiczne, rytmy synkopowane z wyegzekwowaniem odpowiedniej artykulacji i różnic dynamicznych na pewno stanowiły w okresie przygotowawczym pewne wyzwanie zarówno dla zespołu instrumentalnego jak i solistów. Sam Habilitant opisuje w Autoreferacie niektóre aspekty tego procesu. Jednak dotychczasowe doświadczenie dyrygenckie Habilitanta z różnymi zespołami orkiestrowymi na pewno pomogło w sugestywnej ekspresji i wykorzystaniu bogatej techniki manualnej do wyegzekwowania poprawności tekstu muzycznego i oczekiwanej spójnej interpretacji. Melodie piosenek, po kilkukrotnym przesłuchaniu stają się na tyle rozpoznawalne i ciekawe pod względem melodyczno – rytmicznym, iż nie dziwi fakt zainteresowania nimi wśród studentów podczas zajęć i egzaminów na wydziałach musicalowych i wokalnych w uczelniach w Warszawie, Łodzi i Gdańsku (Autoreferat str. 7).

Piosenki w kolejności pojawienia się w musicalu „Kopernik” Akt I :

1. **Zaćmienie umysłu** – instrumentacja piosenki wykorzystuje pełen skład orkiestry symfonicznej wraz z fortepianem i gitarą basową. Piosenka w opracowaniu na duet wokalny. Skomplikowana rytmika w poszczególnych grupach instrumentów wymagała od prowadzącego dążenia do precyzji wykonania, szczególnie pod kątem uzyskania równych „pionów” harmonicznych zarówno w realizacji pojawiających się krótkich motywów jak i pojedynczych nut.
2. **Każdy szuka swojej drogi** – ten utwór między wokalistami opracowany jest na role. Na otrzymanym nagraniu wykonują go: Marcin Franc, jako Mikołaj Kopernik; Wojciech Daniel – jako Andrzej, brat Mikołaja; oraz wuj Mikołaja, Łukasz Watzenrode w osobie Damiana Aleksandra. Śpiewny, nastrojowy fragment wymaga od prowadzącego zachowania odpowiednich proporcji, by w punktach kulminacyjnych zaangażowani instrumentalści nie dominowali dynamicznie nad wokalistami. Te techniczne aspekty były oczywiście analizowane podczas okresu prób, gdzie Habilitant opisuje odczucia akustyczne i brzmieniowe (Autoreferat str. 6). Jednak prowadzący podczas spektaklu powinien cały czas mieć świadomość wcześniejszych założeń akustycznych i tym samym na bieżąco przypominać gestem i ruchem dyrygenckim ustaloną koncepcję. Wydaje się, że została ona przez dr. Tomasza Szymusia przeprowadzona pomyślnie.

3. **Niestychanie miłe Panie** – piosenka na wokół męski i chór żeński. Radosny i wręcz frywolny nastrój potęguje co pewien czas przyspieszenie realizowane czy to przez zespół instrumentalny czy wokalny. Podczas sukcesywnych zmian tempa należy sugestywnie poprzez ruch przygotowawczy dyrygenta wskazywać zamierzoną prędkość i stopień jego przebiegu. Ten aspekt został również przez oba zespoły właściwie odczytany. W tym miejscu można zauważyć zmianę między pierwotnym założeniem kompozytora, w wykonaniu partii chóralnej, a ostateczną wersją. Dopowiedzi chóru zostały powierzone tylko głosom żeńskim, tym samym zrezygnowano z głosów męskich. W procesie przygotowań taka modyfikacja pewnie miała swoje uzasadnienie, o czym wspomina sam Habilitant na stronie 5 i 6 Autoreferatu.
4. **Niebo jest wszędzie takie samo** – solo Marcin Franc (Mikołaj Kopernik). Nastrojowa piosenka, eksponująca walory głosowe solisty, w ilustracyjnym opracowaniu instrumentalnym. Wiodącą rolę prócz bazy kwintetu smyczkowego pełni harfa, fortepian i miejscami dzwonki oraz wibrafon - imitujące świecące na niebie gwiazdy.
5. **Nasza bajka** – to kolejna piosenka z podziałem na role i towarzyszeniem chóru. Tym razem partie solowe wykonują: Karolina Gwóźdź, jako Krystyna Stulpawitz (siostrzenica Mikołaja Kopernika) oraz Maciej Tomaszewski – Kasper Stulpawitz, mąż Krystyny. To wesoła, skoczna piosenka z charakterystyczną nierównomierną akcentacją i zmianami w podziałach rytmicznych, tworzą ciekawą zamkniętą formę.
6. **Nauka czy wiersze** – to z kolei fragment pełen ekspresji w wykonaniu Damiana Aleksandra. W tej części ponownie istotnym zagadnieniem jest zachowanie odpowiedniego balansu pomiędzy gęstą instrumentacją we fragmentach crescendo ze strony zespołu instrumentalnego, a słyszalnością głosu solowego. Na nagraniu właściwe proporcje zostały zachowane.
7. **Grzech rozumu** – solowa wokalna linia melodyczna podzielona jest w formie dialogu pomiędzy wujem Mikołaja (Damian Aleksander) a Mikołajem Kopernikiem (Marcin Franc). W tej części dramatyczny wydźwięk uzyskuje kompozytor poprzez wprowadzenie rozszerzonej tonalności i współbrzmień dysonujących, szczególnie w kwintecie. Drobne wartości rytmiczne tym razem ułożone w metrum ósemkowym stanowią podstawę kształtowania frazy.
8. **Wolna wola, wolny wybór** – w tym fragmencie Marcin Franc wykonuje solową partię opartą melodycznie i harmonicznie o piosenkę *Nauka czy wiersze*. Część ta jest rozbudowana o dodatkowy, końcowy fragment zamykający daną scenę.
9. **Trup, który mówi** – piosenka o największym ładunku emocjonalnym i ekspresji. Wykonuje ją Wojciech Danel (jako Andrzej Kopernik, brat Mikołaja). Muzyka poprzez wprowadzenie skali rozszerzonej i zwielokrotnionych interwałów dysonujących, odzwierciedla szerzącą się zarazę i w konsekwencji nieuchronność ludzkiego istnienia. W tym opracowaniu, również ciężar ekspresji spoczywa głównie na kwintecie. Dla uzyskania gradacji napięcia w ostatnim odcinku wprowadzony

zostaje chór, który współgra z solistą i dopowiada w wysokim rejestrze niełatwy zresztą dla artykulacji, wielokrotnie powtarzający się tekst: „*trup, który...*”

10. **Jeden na milion** – to z kolei utwór nawiązujący do poprzedniej piosenki, co prawda ma zdecydowanie spokojniejszy charakter i operuje oszczędną instrumentacją. Jednak w refrenie w dalszym ciągu ten sam solista, pełniący rolę brata Mikołaja Kopernika, wykonuje motyw z poprzedniej piosenki tylko z innym tekstem: „*brat, który...*”

11. **Widzę i wierzę** - to utwór podsumowujący Akt I. Piosenka składająca się z kilku części. Rozpoczyna się spokojnie i nastrojowo instrumentalnym opracowaniem w metrum trójdzielnym, z wokalizą chóralną. Zadaniem tej części jest uspokojenie emocji po burzliwym fragmencie ilustrującym rzeź na Warmii. W tym fragmencie dyrygent znów w sposób przemyślany buduje napięcie i wprowadza punkty kulminacyjne. Wokalista, główny bohater, w pełnej afektu melodyce wyraża swoje emocje. Wtedy umiejętnie poprowadzona narracja zespołu instrumentalnego dopełnia ekspresję tego fragmentu, konsekwentnie dążąc do finału pierwszego aktu.

W udostępnionym nagraniu zauważono brak jednej części: nr 18 *Niebo jest wszędzie takie samo*.

Poza tym fragmenty ilustrujące poszczególne sceny w pierwszym akcie to:

Prolog – gdzie chór wykonuje śpiewy na wzór chorału;

Kraków – rynek – radosna melodia stanowi tło dla narracji i dialogów;

Kopernik i pacjenci – kolejne skoczne motywy najpierw realizowane przez instrumenty dęte, a następnie przez resztę zespołu - są ilustracją do kolejnych scen musicalu;

Mnisi – po raz kolejny chór męski śpiewa na wzór chorału;

Koronacja – melodyka nawiązuje do części: *Kraków – rynek*. Powracające motywy mają za zadanie powodować pewną spójność i logiczność przebiegu wydarzeń.

Plaga – fragment zdecydowanie emocjonujący poprzez zagęszczenie rytmiki, harmonii, instrumentacji, z mocnymi zmianami dynamicznymi, ilustrujący rozprzestrzenianie się choroby zakaźnej. Ze strony techniki dyrygenckiej również wymagający, ponieważ uwaga prowadzącego powinna się kierować nad równo wykonywanymi, pojedynczymi akordami pomiędzy poszczególnymi grupami instrumentów. Fragment ten został przeprowadzony z powodzeniem.

Mapy bitewne – ta część z kolei ilustruje pole walki. Charakterystycznymi instrumentami jest tu werbel i bęben wielki.

Rzeź na Warmii - w kolejnym fragmencie zostaje wprowadzony chór, który intonuje tekst: „*Unus est Deus*” - „*Jest jeden Bóg*”. Podstawę ekspresji stanowi kwintet,

realizując atonalne frazy. Po chwili dołączają instrumenty dęte. Jest odcinek o wielkim ładunku emocjonalnym. Również w tej części od prowadzącego zależy utrzymanie napięcia oraz odpowiednia jego gradacja. W pewnym momencie pojawia się motyw „Bogurodzy”, ale też krzyki chóru – wokaliza w wysokim rejestrze, która odzwierciedla śmierć ludzi na bitwie.

Piosenki występujące w akcie II:

1. Utwór zaczynający się od słów: **Ty Panie jesteś dyplomatą**. Wydaje się, że piosenka ta powinna być oznaczona numerem 22 (3'19" nagrania z II Aktu). Tego numeru w opisie Autoreferatu nie odnaleziono. Jest to duet – charakter rozmowy – pomiędzy Danyszkiem (Paweł Erdman) a Mikołajem Kopernikiem, w opracowaniu na orkiestrę oraz perkusję i gitarę basową.
2. **Życie jest szukaniem** – tym razem po raz pierwszy pojawia się solo żeńskie. Liryczna, śpiewna partia, poparta delikatną instrumentacją. W kolejnym fragmencie rozwija się dialog pomiędzy Anną Schilling, gospodynią Mikołaja (w tej roli Agnieszka Przekupień), a Krystyną Stulpawitz - siostrzenicą Mikołaja. Melodyjny dwugłos porusza sprawy wiary, nadziei, a przede wszystkim miłości.
3. **Dziewięćdziesiąt i pięć tez** – rytmiczna o zróżnicowanej akcentacji. Rolą prowadzącego jest utrzymanie stałego tempa, wprowadzanie poszczególnych instrumentów na krótkie motywy w synkopowanych rytmach. Płynne przejścia pomiędzy kolejnymi odcinkami. Zakończenie piosenki nawiązuje do wcześniej występującej w pierwszym akcie: *Niestychanie miłe Panie*.
4. **Nigdy nie będę jedną z gwiazd** – smutna, mówiąca o niespełnionej miłości, w wykonaniu Agnieszki Przekupień. Główną rolę w akompaniowaniu solistce pełni kwintet. W punktach kulminacyjnych dołącza reszta zespołu orkiestrowego.
5. **Uczeń Kopernika** – kolejna śpiewna piosenka, tym razem w wykonaniu Michała Dutkowskiego, który wcielił się w postać Retyka – ucznia Kopernika. Oszczędna instrumentacja dobrze podkreśla przebieg linii melodycznej. Po przerwie kulminacją tego utworu jest duet Retyka i Mikołaja Kopernika z tekstem: „*trzeba skończyć moje dzieło – wydać je*”.
6. **Wenus i Mars** - duet w wykonaniu Marcina Franca (Mikołaj) i Agnieszki Przekupień (Anna). Piosenka o dużym ładunku emocjonalnym eksponująca niespełnione uczucia Anny wobec Mikołaja. Od prowadzącego wymagane jest w tym fragmencie stopniowe budowanie napięcia, by znów w punkcie kulminacyjnym zachować odpowiedni balans pomiędzy solistami, chórem a zespołem instrumentalnym. Wydaje się, że to założenie zostało spełnione.
7. **Murowany bestseller** - to piosenka typowo musicalowa, wstęp w charakterze swingu, z tanecznym refrenem. Solistami w tym utworze są Michał Dutkowski i Alan Bochniak będący redaktorem i wydawcą „*De revolutionibus*”. Wesoły i skoczny nastrój podbija sekcja rytmiczna oraz instrumenty dęte. Do finału piosenki dołącza chór. Należy zwrócić uwagę na dość liczne zmiany tempa i przyspieszenia, które

wymagają wyjątkowego porozumienia między dyrygentem a poszczególnymi grupami wykonawczymi. Wykonanie tej piosenki podczas przedstawienia „na żywo” powiodło się.

8. **Ile jest prawd** – to finałowa piosenka w wykonaniu głównego bohatera. Puls ósemkowy wprowadza śpiewny charakter fragmentu. Punkt kulminacyjny, stanowiący jednocześnie zakończenie całej formy został osiągnięty.

W udostępnionym nagraniu zauważono brak jednej części nr 32: *Wieści z Watykanu*.

W akcie drugim również pojawiły się fragmenty muzyczne, które ilustrowały poszczególne sceny:

Hołd pruski - powracający motyw z części: *Kraków- rynek*, oraz *Koronacja*.

Bałagan i porządek – początkowo dwuczęściowy fragment muzyczny, pierwszy wykonany w szybkim tempie, z przewagą wartości ósemkowych; drugi śpiewny, nastrojowy; po czym następuje kilkakrotnie powtarzana melodia (pewnie ilustracja do akcji scenicznej).

Militarny - melodyka nawiązuje do części *Mapy bitewne* z I aktu, z tym że zespół instrumentalny jest zdecydowanie wyciszony (pewnie po to, aby dialog odbywający się w tym czasie na scenie był zrozumiały).

Intro Murowany bestseller - fragment muzyczny zaczerpnięty z aktu pierwszego: *Kopernik i pacjenci*.

Pismo – znów pojawia się śpiew chóru na wzór chorału, nawiązujący do początku musicalu.

Finał – wykorzystujący motywy z wstępu do pierwszej piosenki musicalu: „Zaćmienie umysłu”.

Udostępnione nagranie musicalu jest zmontowane, Habilitant wyjaśnia że montaż pomija aktorskie sceny dramatyczne, w związku z tym zauważane są miejscami kilkusekundowe pauzy ciszy.

Ocena Autoreferatu

Na podstawie przesłanych informacji od Habilitanta, które zawarte są w kolejności zgodnej z formularzem znajdującym się na stronie Rady Doskonałości Naukowej, można dokonać oceny Jego sylwetki artystycznej oraz organizatorskiej. Niemniej jednak wyczuwa się pewien niedosyt. Habilitant mógł poświęcić więcej miejsca na opis wydarzeń, którymi szczególnie chciałby się pochwalić. Tak szczególna aktywność artystyczna dr. Tomasza Szymusia na różnych polach powinna mieć swoje odzwierciedlenie w dokładniejszych informacjach, zarówno w dziale informującym o wykazaniu się istotną aktywnością artystyczną, jak i o osiągnięciach dydaktycznych. W dziale dotyczącym wskazania osiągnięcia artystycznego, do dokonania rzetelnej

oceny dzieła, zabrakło krótkich informacji przy nazwach poszczególnych scen (części), jaka to forma, kto ją wykonuje. Brak tych dodatkowych informacji utrudniało odpowiednie przyporządkowanie części, podczas słuchania nagrania musicalu „live” jedynie w formacie MP3. W związku z tym pojawiły się pewne nieścisłości, które zostały podane powyżej: (brak na nagraniu części nr 18 oraz nr 32, a także obecność jednej piosenki, która nie jest przyporządkowana do żadnego numeru – prawdopodobnie to nr 22, który w ogóle nie jest podany w Autoreferacie przez Habilitanta). Jednak mimo wykazanych pewnych nieścisłości, zarówno wskazane osiągnięcie artystyczne, jak i otrzymany Autoreferat wraz z wykazami osiągnięć przed doktoratem i po doktoracie, przyjmuję. W działalności artystycznej dr. Tomasza Szymusia obserwuję stały rozwój, podejmowane projekty niejednokrotnie są dużymi wydarzeniami medialnymi, docenianymi w środowisku. Współpraca zaś z wieloma zespołami orkiestrowymi, w zasadzie w całej Polsce oraz licznymi solistami reprezentującymi różne gatunki muzyczne, spowodowała znaczący rozwój osobowości Habilitanta jako dyrygenta. W pełni zatem zgodzę się z wypowiedzią dr. Tomasza Szymusia:... *„Sukces tego projektu [musicalu Kopernik] stanowi potwierdzenie moich kompetencji i gotowości do podejmowania nowych wyzwań artystycznych, przyczyniając się do kolejnych propozycji dyrygowania i komponowania dzieł dużego formatu w operze i filharmonii”...*⁶

Konkluzja

Na podstawie przeprowadzonej analizy dorobku artystycznego, naukowego i popularyzatorskiego oraz oceny dzieła artystycznego w postaci nagrań MP3: występ w charakterze dyrygenta musicalu „Kopernik” w Operze Krakowskiej w Krakowie, stwierdzam że dorobek Pana dr. Tomasza Szymusia, w tym przedstawione oryginalne osiągnięcie artystyczne **spełnia wymogi wynikające z art. 219 ust.1 pkt.2 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 (tekst jednolity: Dz.U.2023.742 ze zm.) Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.**

W związku z tym popieram starania Pana dr. Tomasza Szymusia o nadanie stopnia doktora habilitowanego i wniosku do Komisji Habilitacyjnej o przyjęcie projektu Uchwały w/w sprawie.

B. Halec

⁶ Autoreferat str. 7